

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg
Contactpersoon	Hans Blok
Telefoonnummer	0900 1852
Uw brief	N.v.t.
Ons kenmerk	X2017.54820
Bijlage(n)	Geen
Onderwerp	Stand van zaken sociaal domein

Verzenddatum:

- 6 DEC. 2017

Geachte heer, mevrouw,

Met onze nota van 27 juni 2017 (X2017.46954) informeerden wij u voor het laatst uitgebreider over de stand van zaken in het sociaal domein. In deze brief blikken we op hoofdlijnen terug op de ontwikkelingen in de tweede helft van 2017.

1. Algemeen beeld

In de raadssessie van 9 november 2017 bespraken wij de uitkomsten van de tweede editie van de Transformeermonitor met u. Ook nu is het beeld dat uit de monitor naar voren komt positief, met daarbij gelijk de kanttekening dat we pas over enkele jaren trends kunnen waarnemen. Eventuele gevolgtrekkingen zijn dus voorlopig en oordelen zijn onder voorbehoud. Met die kanttekening is de hoofdpogave goed vervuld: inwoners die erop aangewezen waren, hebben hulp en ondersteuning gekregen.

Binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is de tevredenheid over de ondersteuning ten opzichte van 2015 gestegen. In tegenstelling tot vorig jaar is de tevredenheid over de 'nieuwe' zorgvormen (individuele begeleiding, dagbesteding en hulp in het huishouden), net zo groot als de tevredenheid over de Wmo-hulp die al voor 2015 door de gemeente werd geleverd. Uit de vorige meting bleek nog dat de tevredenheid over de 'nieuwe' Wmo-vormen achterbleef. Onder (de ouders van) cliënten met jeugdhulp is de tevredenheid over de kwaliteit van de hulp en de dienstverlening eveneens gestegen.

Tevens geven de uitkomsten aan dat een focus op verbeterde onderlinge samenwerking en communicatie tussen hulpverleningsorganisaties wenselijk is. De cijfers geven ook aanleiding tot verdiepend onderzoek. En in alle gevallen is een langere periode nodig om een trend te kunnen duiden.

In 2016, het jaar waarop de monitor betrekking heeft, hebben we de taken binnen het beschikbare budget kunnen uitvoeren.

Met verwijzing naar de Najaarsrapportage 2017 kunnen wij voor het eerst dit jaar de tekorten op de oude taken niet meer dekken uit de overschotten op de nieuwe taken. Op basis van de huidige kennis en inzichten verwachten wij in 2017 in het brede sociaal domein (zorg, werk en inkomen) uit te komen op een negatief resultaat van circa € 3 miljoen. Ook de komende jaren verwachten wij tekorten, deels vanuit oude taken (die historische tekorten laten zien), deels vanuit nieuwe taken. Onverkort geldt dat de huidige context - de decentralisatie van taken in het sociaal domein gaat gepaard met een bezuinigingsdoelstelling van het Rijk - vraagt om in de periode die komt nog scherper te sturen in het sociaal domein.

2. Een stevige sociale basis

Een stevige sociale basis is essentieel voor de beweging die wij in het sociaal domein nastreven, namelijk van zwaardere naar lichtere vormen van zorg en ondersteuning en het oplossen van vraagstukken in wijken en kernen. Daarbij staan de inwoner, zijn sociale netwerk en de algemene voorzieningen centraal. Om ook inwoners in een kwetsbare situatie mee te kunnen laten doen is de verbinding met zorg en ondersteuning noodzakelijk.

'Meer voor elkaar'

Via de uitrol van de aanpak 'Meer voor Elkaar in de buurt', vooral in gebieden met veel kwetsbare inwoners, ontstaan op steeds meer plekken zogenaamde gebiedsnetwerken. Professionals en vrijwilligers leren elkaar beter kennen en er ontstaan korte lijnen zodat vraagstukken sneller en dichter bij de inwoner opgelost kunnen worden. In combinatie met informatie- en netwerkbijeenkomsten en cursussen, neemt niet alleen de kennis over de diverse doelgroepen toe maar is ook het aanbod de afgelopen periode flink toegenomen. Zo is er binnen het vrijetijdsaanbod gestart met nieuwe vormen van aangepast sporten, zoals G-honkbal en een pilot Polderbootcamp. Ook heeft het Cultuurgebouw het aanbod van creatieve cursussen uitgebreid voor inwoners met een verstandelijke beperking.

Op basis van onderzoek hebben we 'kwetsbaarheid' in diverse wijken in Nieuw-Vennep en Hoofddorp in beeld gebracht en samen met partners hebben we de behoefte aan vrij toegankelijk aanbod voor inwoners met een lichte zorgbehoefte bepaald. Binnenkort starten we op basis van de uitkomsten met een nieuwe activiteit in Bornholm en in Hoofddorp Centrum. Overigens wordt niet alleen naar kwantiteit gekeken maar ook naar diversiteit om zo een aantrekkelijk aanbod te kunnen bieden aan inwoners met verschillende interesses. Zo heeft Samen Vitaal van Sportfondsen Haarlemmermeer een aanbod met bewegen en een gezonde lunch en is het Nostalgisch café in poppodium Duyker gericht op ouderen met interesse voor muziek. Met de kleine kernen in Haarlemmermeer Zuid zijn we in gesprek om te onderzoeken wat de behoeften zijn aan activiteiten met lichte ondersteuning.

Respijtzorg

Het hierboven genoemde aanbod dient ook als respijtzorg. Maar er is meer nodig. De Transformeermonitor laat zien dat circa 12.000 inwoners mantelzorg verrichten. Een kwart van de mantelzorgers ervaart dit als belastend en bijna 1.100 inwoners ervaren deze zorg als zeer zwaar en voelen zich overbelast. Samen met partners uit de zorg onderzoeken we

op dit moment of vraag en aanbod in balans zijn. Niet alleen is er een overzicht gemaakt welk aanbod er is (<https://www.mantelzorgenmeer.nl/mantelzorg/respijtwijzer/>), maar ook hoe dit is gefinancierd (Wet langdurige zorg, persoonsgebonden budget, Zorg In Natura, et cetera). Ook is er behoefte aan nieuwe vormen van logeeropvang, vooral voor jongere mensen, dit onderzoeken we. Dementie heeft ook volop onze aandacht. Eind oktober dit jaar was er een werkconferentie dementieketenzorg met partners uit welzijn en zorg, huisartsen, wijkverpleging en ziekenhuis en is er input opgehaald voor een gezamenlijke werkagenda 2018/2019. Mantelzorg heeft ook dit jaar weer extra aandacht gekregen via de campagne 'Jij helpt, wij helpen'. Respijtzorg was het thema en via verschillende kanalen (advertentie, eventborden, online en verschillende achtergrondartikelen) zijn mantelzorgers geïnformeerd.

Uitbreiding sociaal makelaars

Voor een goede toeleiding van inwoners naar dit aanbod, en daarmee het uitstellen van geïndiceerde dagbesteding, is per 1 november 2017 het aantal sociaal makelaars van MeerWaarde uitgebreid van 4 naar 7. Om de samenwerking met de gemandateerde professionals zo goed mogelijk te laten verlopen, maken we afspraken over het aanschuiven van de sociaal makelaar bij keukentafelgesprekken.

Vroeg Eropaf

Eén van de manieren om armoede en schulden te voorkomen, is preventie en vroegsignalering. Onderzoek wijst uit dat in geval van huurachterstand er doorgaans al langer sprake is van schulden bij andere schuldeisers, zoals zorgverzekeraar en nutsbedrijven. Als inwoners sneller worden bereikt, zijn de financiële problemen nog relatief beheersbaar. Op 17 oktober 2017 hebben wij met Ymere, MeerWaarde en Plangroep het convenant 'Vroeg Eropaf' getekend. Op basis van signalen over huurachterstand bezoekt een sociaal werker van MeerWaarde de inwoner, bespreekt wat er aan de hand is en waar ondersteuning geboden kan worden om zo het ontstaan van problematische schulden te voorkomen.

Sociale kaart

Op 7 oktober 2017 is de sociale kaart Haarlemmermeer (www.socialekaarthaarlemmermeer.nl) officieel 'live' gegaan. Dit is een overzicht van al het door ons gesubsidieerd en ingekocht aanbod en vrij toegankelijk aanbod op het gebied van welzijn, gezondheid, zorg, sport en cultuur, dat zich richt op inwoners in een kwetsbare situatie. De sociale kaart helpt inwoners in het vinden van laagdrempelige oplossingen in hun eigen buurt en vergroot daarmee de zelfredzaamheid. Voor professionals is de sociale kaart een hulpmiddel bij het vinden van passende oplossingen voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag. Door het opnemen van alternatieven voor zwaardere vormen van zorg en ondersteuning faciliteren we met de sociale kaart ook de beweging van 'zwaar naar licht'. Professionals kunnen inloggen op het professionals portal waarmee ze sneller kunnen zoeken en een rol in het beheer van de informatie hebben. In de komende maanden brengen we via diverse kanalen en op verschillende manieren de sociale kaart onder de aandacht van inwoners en professionals en monitoren we de ervaringen en het gebruik.

Bedrijven Investeringszone op Spoorzicht

Bij het project BIZ op Spoorzicht worden de sociale basis, duurzaamheid en de Participatiewet aan elkaar verbonden. De bedrijven op het bedrijventerrein Spoorzicht werken intensief samen met Ons Tweede Thuis (OTT), een organisatie voor mensen met

een beperking. Bij het project recycling wordt door cliënten van OTT, het oud papier en karton bij de bedrijven opgehaald. Daarnaast wordt er gewerkt aan het opstarten van een lunchcorner en wordt gedacht aan een vergaderplek, waarbij cliënten van OTT de service verzorgen. Bijkomend effect is dat door de intensivering van de contacten er steeds meer vragen zijn om cliënten van OTT een baan op het bedrijventerrein aan te bieden.

3. Veiligheid(sketen)

In de vorige stand van zakenbrief informeerden wij u dat er verbeteringen noodzakelijk zijn in de aansluiting tussen Veilig Thuis en het lokale veld in Haarlemmermeer. Veilig Thuis had moeite met het beleggen en overdragen van bepaalde zaken. Er ontbrak een helder aanspreekpunt en er waren twijfels of het lokale veld over voldoende deskundigheid op het gebied van veiligheid beschikt. Met de Meer-teams, Centrum voor Jeugd en Gezin, Altra, MeerWaarde en Veilig Thuis is een projectaanpak afgesproken om hierin verbetering te brengen. Vanuit de Meer-teams is een aantal consultants aangehaakt. Op dit moment kijken we samen met Veilig Thuis wat zij moeten kunnen en qua kennis nodig hebben om de zaken die vanuit Veilig Thuis worden afgeschaald, goed te kunnen oppakken. De voorzitter van de Beschermingstafel is het vaste aanspreekpunt voor Veilig Thuis en kijkt met lokale partners wie welke zaak oppakt en wanneer. Deze aanpak heeft in het laatste kwartaal van 2017 nog een pilot-karakter, zodat begin 2018 op basis van de opgedane ervaringen een efficiënte en kwalitatief goede werkwijze vastgesteld kan worden waar lokale partners en Veilig thuis vertrouwen in hebben.

4. Werk en inkomen

Medio dit jaar is er gestart met de uitvoering Werk boven Uitkering (2017.001351) waarbij vier lijnen zijn uitgezet die hieronder toegelicht worden. Op 12 oktober 2017 is de raad tijdens een informatieve bijeenkomst geïnformeerd over het plan Werk boven Uitkering.

Verbetering dienstverlening nieuwe aanvragen

Bij de uitvoering van Werk boven Uitkering staat bemiddeling naar werk voorop. De focus is dus in eerste instantie minder op inkomen gericht. Dat begint al bij het eerste gesprek met de inwoner die beroep doet op de Participatiewet. Naast de zorg voor het inkomen kijken we samen met de inwoner welke kansen er liggen op de arbeidsmarkt. De focus op werk en participatie willen we breed aanpakken. Voorbeeld is de pilot Nieuw-Vennep waarbij iedere uitkeringsgerechtigde actief is benaderd. Ook de communicatie is verbeterd door het uitbrengen van een periodieke nieuwsbrief.

Daling aantal uitkeringen

De afgelopen jaren is sprake van een autonome stijging van 1.400 naar 2.100 uitkeringsgerechtigden, inclusief 350 statushouders. De groei van ons bestand is, naast de instroom van statushouders, toe te schrijven aan onder ander jonggehandicapten (WAJONG en beschut werken), het na-ijleffect van de economisch moeilijke tijden, een verkorte WW-duur en vergrijzing. Over de stand van zaken van de uitvoering van het sociaal programma statushouders bent u in juli 2017 middels een voortgangsbrief (X2017.47687) geïnformeerd. Met inwoners die nu naast de uitkering parttime werken, voeren we het gesprek of uitbreiding in uren in hun huidige werk mogelijk is. Jongeren spreken we aan op rechten en plichten met betrekking tot de aanvraag van een uitkering. Daarbij wordt gekeken naar scholing, opleiding en arbeidsmogelijkheden. Sinds juli 2017 is het bestand van

uitkeringsgerechtigden voor het eerst sinds jaren aan het afnemen. De stand van het aantal uitkeringsgerechtigden per 31 oktober 2017 bedraagt 2.040.

Debiteuren en handhaving

Onderdeel van het plan Werk boven Uitkering is het aantal debiteuren terug te dringen en te voorkomen dat debiteuren niet betalen. Bij debiteuren moet gedacht worden aan leningen vanuit de Bijzondere Bijstand Zelfstandigen die afgelost moeten worden en beëindigde uitkeringen waar een vordering uitstaat. De jaarlijkse doelstelling is om hiervan 10% te innen. In 2017 zijn er extra inspanningen geleverd wat heeft geleid tot een invordering van circa € 1,2 miljoen tot eind 2017. In 2018 continueren we deze extra inzet. Door extra inzet van handhaving is 10% van de uitkeringen onrechtmatig bevonden en dus beëindigd.

5. Herijking contracten

Binnen het sociaal domein lopen op verschillende momenten de contracten af die ten tijde van de transitie in 2015 zijn afgesloten. We kopen daarom deze zorg opnieuw in.

Drang en dwang

De contracten met de Gecertificeerde Instellingen (GI's) waren eerder met een halfjaar verlengd tot 1 juli 2017. GI's leveren Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (dwang) en regie op trajecten waarin een gedwongen maatregel dreigt (drang). Na het consulteren van cliëntvertegenwoordigers, verwijzers en andere professionals en zorgaanbieders, is eind 2016 een nieuwe aanbesteding gepubliceerd. We hebben nieuwe contracten gesloten per 1 juli 2017. Naast de bestaande partijen is een GI toegetreden voor drang én dwang en is een partij toegetreden die voor drang specifiek in Haarlemmermeer nieuw aanbod ontwikkelt. Centraal staan een langere looptijd van de contracten om commitment te stimuleren op innovaties en kwalitatieve doorontwikkeling. Verder ligt de focus op het verbeteren van de kwaliteit van de inzet, voorkomen van wachtlijsten en het gezamenlijk ontwikkelen van een gezond, kostendekkend en (in het licht van afnemende budgetten) toekomstbestendig bekostigingsmodel voor de GI's.

Jeugd ambulante, crisis en residentieel

Om te komen tot nieuwe contracten voor Jeugd ambulante (behalve trainingen en hulp bij echtscheidingsproblematiek), crisis en residentieel per 1 januari 2018, zijn we eind 2016 een aanbestedingstraject gestart. Ook in dit traject is begonnen met het consulteren van cliëntvertegenwoordigers, verwijzers en andere professionals en zorgaanbieders. De aanbestedingsdocumenten zijn in juli 2017 gepubliceerd, waarna ingeschreven kon worden. Inmiddels bevinden we ons in de fase van selectie, gunning en daarna contractering. Speerpunten zijn het vereenvoudigen van de productstructuur waardoor administratieve last omlaag gebracht kan worden, een langere contractduur met tussentijdse herijkingsopties, kostendekkende, onderling vergelijkbare tarieven voor gelijksoortige inzet zodat focus van sturing meer kan naar onderscheid in kwaliteit en prestaties, ontwikkelen van bonus/malus afspraken en het inrichten van een innovatief perceel voor vernieuwend zorgaanbod. 'Pitches' door geselecteerde inschrijvers op het perceel innovatie worden beoordeeld door een panel waar ook zorgprofessionals deel van uitmaken.

Jeugd-GGZ

Met het aanbestedingstraject voor jeugd-GGZ hebben we een start gemaakt en heeft als doel nieuwe contracten af te sluiten per 1 januari 2019. In de tussentijd worden de huidige contracten verlengd en wordt samen met zorgaanbieders gewerkt aan het afbouwen en omvormen van de huidige bekostigingssystematiek Diagnose Behandel Combinaties (DBC's) naar productiebekostiging.

Schoolcoaches

Het contract dat betrekking heeft op de inzet van schoolcoaches betreft een apart aanbestedingsperceel waar een start mee gemaakt is. De huidige overeenkomst is verlengd tot 1 augustus 2018.

Onderhandse gunningen

Binnen Jeugd- en opvoedhulp betreffen trainingen en hulp bij echtscheidingsproblematiek relatief kleine opdrachten waarvoor een Europese Aanbesteding niet noodzakelijk is. Deze opdrachten zullen onderhands worden gegund.

Wmo

Voor wat betreft de Wmo is in september 2015 besloten (2015.0044030) tot het verlengen van de contracten voor hulp bij het huishouden, dagbesteding, individuele begeleiding, cliëntondersteuning en kortdurend verblijf met een jaar, tot 1 juli 2017. We maken gebruik van de verlengingsoptie van nog een jaar. We doen nu marktonderzoek om de inkoop Wmo verder in te vullen. De input van dit onderzoek gebruiken we in ons inkoopdocument Wmo. Dat publiceren we op 8 januari 2018 zodat we op 1 juli 2018 nieuwe contracten hebben.

6. Samenvoeging met Haarlemmerliede Spaarnwoude

In de vorige stand van zakenbrief berichten wij u dat voor de zomer besloten is de inkoop (Jeugd en Wmo) van Haarlemmerliede en Spaarnwoude zoveel als mogelijk mee te nemen in onze lopende inkooptrajecten. Voor Jeugd gebeurt dat inmiddels en de voorbereidingen voor de gezamenlijke inkoop Wmo per 1 juli 2018 hebben wij ter hand genomen. Per 1 januari 2018 nemen wij de uitvoering Jeugd en Wmo over van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en volgens planning zal de overdracht van taken op het gebied van Werk en Inkomen per 1 januari 2019 plaatsvinden.

7. Vervanging regie- en inkomenssysteem (project DOS)

In de vorige voortgangsbrief informeerden wij u over het project digitale ondersteuning sociaal domein (DOS). Het project richt zich op de integrale ondersteuning van werken in het sociaal domein op de gebieden Zorg, Jeugd en Werk en Inkomen. Anders dan in de vorige voortgangsbrief werd gemeld loopt de implementatiefase van het project nog. Vanwege de complexe aard van de werkzaamheden (koppelen van systemen, afhankelijkheden van leveranciers, verandervermogen bij medewerkers en professionals) zijn we nog niet zover dat we de systemen (TOP als regiesysteem en SAM als inkomenssysteem) kunnen implementeren. Het uitgangspunt is een gedragen en volledige implementatie van de beide systemen, waarmee recht gedaan wordt aan het Haarlemmermeers model en de ambitie van één plan, één gezin, één regisseur. De projectorganisatie onderzoekt momenteel welke stappen nog nodig zijn en welke (financiële) consequenties dit heeft. U wordt daar spoedig van op de hoogte gebracht.

8. Communicatie en participatie

De Meer voor Elkaar-beweging is in 2014 geïntroduceerd. Een beweging die de veranderingen in de zorg een gezicht geven. Die de kracht en verbinding van inwoner, professional en organisaties laat zien. De verhalen achter de zorg om iemand. Wat houdt het in om bijvoorbeeld pleegouder te zijn of mantelzorger? Inwoners staan niet alleen, professionals staan niet alleen. Er zijn veel mooie initiatieven ontstaan die inwoners helpen er 'Meer voor Elkaar' te zijn. Zij worden zowel digitaal als persoonlijk geïnformeerd over deze beweging. De voorbeeldverhalen achter de beweging komen tot uiting door 'storytelling'. Dit doen we via InforMeer (meer dan 60 artikelen) en verschillende digitale gemeentelijke kanalen maar sinds 1 oktober 2017 ook via de 'Meer voor Elkaar community' waar het online platform de basis vormt. Thema's als werk en inkomen, jeugd, welzijn en zorg en wonen met zorg krijgen op dit platform een gezicht met de bijbehorende organisaties. Ook de 'Meer voor Elkaar-pluim', de agenda van de professionals en inwoners met initiatief hebben hier een plek. De site is te vinden via: www.haarlemmermeer.nl/meervoorelkaar.

Wij verwachten u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. Carel Brugman

Onno Hoes